

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра педагогіки та психології

Єрмакова С. С., Іванова О. С

Основи дидактики

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до організації самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
освітньо-професійної програми «Інформатика та програмування»
зі спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика)
для денної та заочної форм навчання

Одеса 2025

Рекомендовано навчально-методичною радою Міжнародного гуманітарного університету протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Укладач:

Єрмакова Світлана Станіславівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Міжнародного гуманітарного університету, практичний психолог.

Іванова Оксана Станіславівна – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного гуманітарного університету, магістр педагогічної освіти.

Рецензенти:

Кічук Н. В. - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та початкової освіти, декан Педагогічного факультету, Ізмаїльський державний гуманітарний університет.

Синякова В. Б. - доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології, Міжрегіональна Академія Управління Персоналом НПУ ім. Драгоманова.

Стрелковська І. В. - доктор технічних наук, професор, декан Факультету кібербезпеки, програмної інженерії та комп'ютерних наук, Міжнародний гуманітарний університет.

Навчально-методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи дидактики» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Інформатика та програмування», спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика) денної та заочної форми навчання [Електронне видання]. Одеса: МГУ, 2025. 45 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Очікувані результати навчання.....	4
Тематичний зміст навчальної дисципліни.....	7
Структура навчальної дисципліни	8
Теми практичних занять з дисципліни та питання до їхньої підготовки	11
Завдання до самостійної роботи з дисципліни та методичні рекомендації щодо їх виконання	14
Приклад тестових завдань для самоперевірки	34
Приклади педагогічний кейсів для самоперевірки	35
Питання до підсумкового контролю	39
Форми підсумкового контролю успішності здобувачів.....	37
Критерії оцінювання	38
Перелік рекомендованої літератури.....	43

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації розроблені для вивчення навчальної дисципліни **«Основи дидактики»** здобувачами вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні освітньо-професійної програми «Інформатика та програмування» зі спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика) для денної та заочної форм навчання у Міжнародному гуманітарному університеті.

У методичних рекомендаціях представлено новітні дослідження сучасних науковців у галузі педагогічних наук, орієнтовані на допомогу здобувачам у поглибленому самостійному вивченні навчальної дисципліни **«Основи дидактики»**, сприяє оволодінню ними матеріалу з тем дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи дидактики» є підготовка фахівців спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика) за освітнім ступенем бакалавра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-професійною програмою «Інформатика та програмування»; формування у майбутніх учителів системи теоретичних знань про загальні закономірності, принципи, методи та форми навчання, а також розвиток практичних умінь і навичок проектування освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- *теоретичні*: засвоєння фундаментальних понять дидактики (викладання, учіння, зміст освіти, методи контролю) та розуміння логіки навчального процесу;
- *практичні*: оволодіння методиками розробки поурочних планів, структурування навчального матеріалу з інформатики та програмування, вибору оптимальних методів навчання відповідно до вікових особливостей учнів;
- *технологічні*: формування здатності інтегрувати сучасні цифрові інструменти та інформаційно-комунікаційні технології в традиційну дидактичну систему для підвищення ефективності засвоєння знань;
- *прогностичні*: розвиток умінь аналізувати результати навчання, здійснювати діагностику знань учнів та коригувати освітню траєкторію.

Передумови для вивчення дисципліни. Перед вивченням навчальної дисципліни «Основи дидактики» здобувачі мають вивчати такі навчальні дисципліни, як «Загальна педагогіка», «Академічна доброчесність та професійна етика», «Основи загальної психології».

ОЧІКУВАННІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ
ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Основи дидактики» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК9. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Фахові компетентності

ФК1. Здатність виконувати вимоги Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності з урахуванням предметної спеціальності, моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, планувати, організовувати освітній процес з використанням різних видів і форм навчально-пізнавальної діяльності, прогнозувати результати освітнього процесу.

ФК3. Здатність здійснювати інтегроване навчання учнів, добирати і використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів, використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК5. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу, оцінювати рівень навчальних досягнень учнів, аналізувати результати їхнього навчання, навчати учнів самооцінювання та взаємооцінювання.

ФК17. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, навчатися впродовж життя.

Навчальна дисципліна «Основи дидактики» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН1. Знати та дотримуватися вимог Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності; знати законодавчі вимоги щодо змісту загальної середньої освіти відповідного рівня та форм організації освітнього процесу (державні стандарти, типові освітні програми, модельні навчальні програми); планувати освітній процес на основі освітньої програми закладу освіти і навчальних програм з предметів (інтегрованих курсів) з урахуванням вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

РН6. Добирати дидактичні матеріали для вивчення учнями окремих тем/розділів навчальної програми відповідно до обов'язкових результатів навчання; добирати доцільні сучасні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів засобами освітньої галузі/навчального предмета

(інтегрованого курсу) відповідно до визначених теми, мети і завдань уроку; використовувати навчальний матеріал з метою розвитку в учнів ключових компетентностей і вмінь, спільних для всіх компетентностей; навчати учнів застосовувати їх на практиці; моделювати навчальні заняття на основі компетентнісного, діяльнісного, особистісно зорієнтованого підходів.

РН9. Володіти методиками та інструментами оцінювання й моніторингу результатів навчання учнів, здійснювати різні види оцінювання результатів навчання учнів (формувальне, поточне, підсумкове тощо) з використанням відповідних методик і критеріїв оцінювання, аналізувати результати навчання учнів з метою подальшого врахування їх в освітньому процесі; використовувати методи та прийоми розвитку в учнів здатності до самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання.

РН18. Організовувати навчальні заняття різних типів, застосовувати різні види й форми навчально-пізнавальної діяльності учнів.

РН19. Добирати та застосовувати інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання у педагогічній діяльності, визначати власні освітні потреби та обирати відповідні види, форми, програми професійного розвитку.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною у термінах НРК

Знання:

Зн1 Концептуальні наукові та практичні знання в області освіти та дидактики

Зн2 Критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері дидактики та навчання

Уміння/Навички:

Ум1 Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері дидактики та навчання

Комунікація

K1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації

K2 Збір, інтерпретація та застосування даних у сфері навчання

K3 Спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово

Відповідальність і автономія

AB1 Управління складною професійною діяльністю чи проектами в області та навчання

AB2 Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних навчальних контекстах

AB3 Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти

AB4 Організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп

AB5 Здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії

ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Дидактика як теорія освіти і навчання в цифрову епоху

Предмет, завдання та категорії дидактики. Специфіка навчання покоління «цифрових аборигенів» (Digital Natives). Дидактичні аспекти викладання програмування як нової грамотності.

Тема 2. Процес навчання як цілісна система

Структура процесу навчання: цілі, зміст, діяльність вчителя та учня. Етапи засвоєння знань: від сприйняття інтерфейсу до логічного абстрагування при написанні коду. Рушійні сили навчального процесу в умовах інформатизації освіти.

Тема 3. Закономірності та принципи навчання в ІТ-освіті

Система загальнодидактичних принципів (науковість, наочність, доступність). Принцип системності та послідовності у вивченні мов програмування: від візуальних (Scratch) до текстових (Python, C++). Реалізація принципу зв'язку теорії з практикою через виконання комп'ютерних проєктів.

Тема 4. Зміст освіти та державні стандарти навчання інформатики

Аналіз Державного стандарту базової середньої освіти (інформатична галузь). Навчальні плани та модельні програми за напрямом «Інформатика та програмування». Дидактичні вимоги до шкільних підручників та електронних освітніх ресурсів.

Тема 5. Методи навчання: від репродуктивних до дослідницьких

Класифікація методів навчання за джерелом знань та характером пізнавальної діяльності. Специфіка пояснювально-ілюстративного методу при викладанні синтаксису мов програмування. Метод «чорної скриньки» та евристичні бесіди під час налагодження алгоритмів (debugging).

Тема 6. Інноваційні технології навчання інформатики

Метод проєктів (PBL) як ключова технологія в ІТ-освіті. STEM-технології та міжпредметна інтеграція (інформатика + математика/фізика). Гейміфікація навчального процесу: використання ігрових платформ (Code.org, Swift Playgrounds).

Тема 7. Форми організації навчання у комп'ютерному класі

Урок як основна форма навчання: структура, типи, санітарно-гігієнічні вимоги. Специфіка проведення уроків-практикумів, лабораторних робіт та

хакатонів. Змішане навчання (Blended Learning): моделі «Перевернутий клас» та «Ротація станцій».

Інклюзивна освіта та індивідуалізація навчання. Принципи інклюзії; універсальний дизайн навчання (UDL); адаптації та модифікації матеріалів; ІПР; педагогічний супровід учнів з ООП.

Тема 8. Дистанційне навчання та цифрові інструменти дидактики

Особливості дистанційної взаємодії «вчитель – комп'ютер – учень». Використання LMS (Moodle, Google Classroom) та хмарних сервісів для організації самостійної роботи. Дидактичний потенціал Штучного Інтелекту в допомозі вчителю (генерація завдань, перевірка коду).

Тема 9. Діагностика та оцінювання навчальних досягнень учнів

Функції та види контролю: від попереднього до підсумкового. Критерії оцінювання результатів навчання за освітньою програмою «Інформатика та програмування». Формувальне оцінювання: використання чек-листів, рубрик та автоматизованих систем тестування.

Тема 10. Проєктування та самоаналіз діяльності вчителя інформатики

Технологія підготовки вчителя до уроку: складання технологічної карти та плану-конспекту. Дидактична рефлексія та педагогічний аналіз уроку. Шляхи підвищення професійної майстерності вчителя в умовах стрімкого розвитку технологій.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Лекц.	Практ.	Сам.		Лекц.	Практ.	Сам.
Тема 1. Дидактика як теорія освіти і навчання в цифрову епоху.	18	4	4	10	18	2	-	16
Тема 2. Процес навчання як цілісна система.	18	4	4	10	18	2	-	16
Тема 3. Закономірності та принципи навчання в ІТ-освіті.	18	4	4	10	18	2	2	14

Тема 4. Зміст освіти та державні стандарти навчання інформатики.	18	4	4	10	18	-	2	16
Тема 5. Методи навчання: від репродуктивних до дослідницьких.	18	4	4	10	18	-	2	16
Тема 6. Інноваційні технології навчання інформатики.	18	4	4	10	18	2	2	14
Тема 7. Форми організації навчання у комп'ютерному класі.	18	4	4	10	18	2	-	16
Тема 8. Дистанційне навчання та цифрові інструменти дидактики.	18	4	4	10	18	-	2	16
Тема 9. Діагностика та оцінювання навчальних досягнень учнів.	18	4	4	10	18	-	2	16
Тема 10. Проектування та самоаналіз діяльності вчителя інформатики.	18	4	4	10	18	2	-	16
Усього годин	180	40	40	100	180	12	12	156
Підсумковий контроль – екзамен								

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ ТА ПИТАННЯ ДО ЇХНЬОЇ ПІДГОТОВКИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Дидактика як теорія освіти і навчання в цифрову епоху. 1. Предмет, завдання та категорії дидактики. 2. Специфіка навчання покоління «цифрових аборигенів» (Digital Natives). 3. Дидактичні аспекти викладання програмування як нової грамотності. 4. Еволюція дидактичних концепцій: від Я.А. Коменського до онлайн-шкіл програмування. 5. Аналіз дидактичного потенціалу платформи Scratch для розвитку алгоритмічного мислення. 6. Педагогічна доцільність та технологічна насиченість 7. Дидактична трансформація ролі викладача. 8. Адаптивність та інклюзивність цифрового контенту. 9. Проблема формування «кліпового мислення» та фундаментальність освіти 10. Юридичні та етичні аспекти використання зовнішніх LMS	4	-
2	Тема 2. Процес навчання як цілісна система. 1. Структура процесу навчання: цілі, зміст, діяльність вчителя та учня. 2. Етапи засвоєння знань: від сприйняття інтерфейсу до логічного абстрагування при написанні коду. 3. Рушійні сили навчального процесу в умовах інформатизації освіти. 4. Психологія сприйняття коду. 5. Когнітивне навантаження при вивченні першої мови програмування: як не перевантажити учня? 6. Таксономія Блума в навчанні програмування: від простого відтворення коду до створення власних алгоритмів. 7. Теорія когнітивного навантаження: де межа складності? 8. Феномен «Чанкінгу» (Chunking) у читанні коду. 9. Психологія іменування та «самодокументований код». 10. Вплив візуального дизайну IDE на сприйняття алгоритму. 11. Психологія реакції на повідомлення про помилки.	4	-

3	Тема 3. Закономірності та принципи навчання в ІТ-освіті 1. Система загальнодидактичних принципів (науковість, наочність, доступність). 2. Принцип системності та послідовності у вивченні мов програмування: від візуальних (Scratch) до текстових (Python, C++). 3. Реалізація принципу зв'язку теорії з практикою через виконання комп'ютерних проєктів. 4. Моделювання дидактичних принципів 5. Принцип наочності у викладанні абстрактних понять: використання візуалізаторів коду (наприклад, Python Tutor). 6. Дидактичні метафори: як пояснити складні структури даних через побутові об'єкти. 7. Трансформація принципу наочності: від плаката до динамічної візуалізації. 8. Принцип науковості та доступності: пошук балансу в термінології. 9. Принцип систематичності та послідовності в умовах стрімких змін ІТ-стеку. 10. Реалізація принципу свідомості та активності через «дебаггінг».	4	2
4	Тема 4. Зміст освіти та державні стандарти навчання інформатики 1. Аналіз Державного стандарту базової середньої освіти (інформатична галузь). 2. Навчальні плани та модельні програми за напрямом «Інформатика та програмування». 3. Дидактичні вимоги до шкільних підручників та електронних освітніх ресурсів. 4. Проєктування навчальних програм. 5. Спіральний підхід у вивченні програмування: чому ми повертаємося до одних і тих самих тем щороку? 6. Адаптація змісту шкільної інформатики під вимоги сучасного ІТ-ринку: дидактичний аспект. 7. Декомпозиція Державного стандарту в навчальні теми. 8. Академічна свобода та межі варіативності. 9. Побудова спіральної моделі (Spiral Curriculum) в ІТ-освіті. 10. Дидактичне обґрунтування інструментарію та програмних засобів.	4	2
5	Тема 5. Методи навчання: від репродуктивних до дослідницьких 1. Класифікація методів навчання за джерелом знань та характером пізнавальної діяльності.	4	2

	2. Специфіка пояснювально-ілюстративного методу при викладанні синтаксису мов програмування. 3. Метод «чорної скриньки» та евристичні бесіди під час налагодження алгоритмів (debugging). 4. Метод «Debugging» як інструмент навчання 5. Психологія помилки в коді: як перетворити баг на дидактичну можливість. 6. Метод каченяти (Rubber Duck Debugging) у шкільному навчанні: розвиток навичок самопояснення. 7. Дебаггінг як засіб розвитку критичного мислення та метапізнання учнем логіки алгоритму та структури даних. 8. Психолого-педагогічна стратегія реагування на баги. 9. Технологія «Scaffolding» у процесі налагодження коду		
6	Тема 6. Інноваційні технології навчання інформатики 1. Метод проєктів (PBL) як ключова технологія в ІТ-освіті. STEM-технології та міжпредметна інтеграція (інформатика + математика/фізика). 2. Гейміфікація навчального процесу: використання ігрових платформ (Code.org, Swift Playgrounds). 3. Розробка STEM-проєкту 4. Інтеграція програмування та фізики: дидактика використання Arduino в школі. 5. Проєктна діяльність як засіб формування м'яких навичок (Soft Skills) у майбутніх програмістів. 6. Концепція "S-T-E-M": де місце інформатики? 7. Проблема "Tool-driven" vs "Problem-driven" підходу. 8. Дидактика командних ролей у STEM-проєкті. 9. Оптимізація ресурсів та дотримання безпеки (БЖД). 10. Оцінювання результату: продукт чи процес?	4	2
7	Тема 7. Форми організації навчання у комп'ютерному класі 1. Урок як основна форма навчання: структура, типи, санітарно-гігієнічні вимоги. 2. Специфіка проведення уроків-практикумів, лабораторних робіт та хакатонів. 3. Змішане навчання (Blended Learning): моделі «Перевернутий клас» та «Ротація станцій». 4. Інклюзивна освіта та індивідуалізація навчання. 5. Принципи інклюзії; універсальний дизайн навчання (UDL); адаптації та модифікації матеріалів; ІПР; педагогічний супровід учнів з ООП. 6. Технологічна карта уроку 7. Динаміка працездатності учнів у комп'ютерному класі: дидактичні вимоги до структури уроку.	4	-

	8. Інструктаж як критичний етап уроку інформатики: як забезпечити самостійність виконання практичної роботи. 9. Інклюзивна освіта та індивідуалізація навчання: адаптації та модифікації матеріалів. 10. Педагогічний супровід учнів з ООП. 11. Відповідність структури карти вимогам Держстандарту та НУШ. 12. Адаптація змісту та методів для учнів з ОПП. 13. Дотримання санітарного регламенту в цифрову епоху. 14. Ресурсне забезпечення та інклюзивний цифровий простір. 15. Відповідність структури карти вимогам Держстандарту та НУШ.		
8	Тема 8. Дистанційне навчання та цифрові інструменти дидактики 1. Особливості дистанційної взаємодії «вчитель – комп’ютер – учень». 2. Використання LMS (Moodle, Google Classroom) та хмарних сервісів для організації самостійної роботи. 3. Дидактичний потенціал Штучного Інтелекту в допомозі вчителю (генерація завдань, перевірка коду). 4. Дидактичний дизайн у LMS 5. Гейміфікація навчального контенту в LMS Moodle: як підвищити рівень залученості учнів. 6. Перевернутий клас (Flipped Classroom) у викладанні програмування: переваги та підводні камені. 7. Архітектура курсу: лінійність та персоналізація. 8. Візуальна комунікація та когнітивна ергономіка. 9. Формувальне оцінювання та автоматизація фідбеку. 10. Інтерактивність та активне навчання в асинхронному режимі.	4	2
9	Тема 9. Діагностика та оцінювання навчальних досягнень учнів 1. Функції та види контролю: від попереднього до підсумкового. 2. Критерії оцінювання результатів навчання за освітньою програмою «Інформатика та програмування». 3. Формувальне оцінювання: використання чек-листів, рубрик та автоматизованих систем тестування. 4. Створення матриці оцінювання 5. Автоматизовані системи перевірки коду: дидактична ефективність використання онлайн-суддів (Online Judges). 6. Критеріальне оцінювання програмних проєктів: як об’єктивно виміряти творчу складову коду. 7. Дизайн системи оцінювання в інклюзивному класі. 8. Декомпозиція критеріїв: як виміряти «творчість» та «логіку»?	4	2

	9. Матриця оцінювання як інструмент саморегуляції учня. 10. Специфіка оцінювання в інклюзивному ІТ-класі.		
10	Тема 10. Проєктування та самоаналіз діяльності вчителя інформатики 1. Технологія підготовки вчителя до уроку: складання технологічної карти та плану-конспекту. 2. Дидактична рефлексія та педагогічний аналіз уроку. 3. Шляхи підвищення професійної майстерності вчителя в умовах стрімкого розвитку технологій. 4. Симуляція уроку та саморефлексія 5. Мистецтво педагогічного фідбеку: як критикувати код учня, не вбиваючи мотивацію. 6. Виховні системи та цінності НУШ: розвиток критичного мислення, цифрової грамотності, відповідального користування ІКТ. 7. Використання відеозаписів власних уроків для дидактичного самовдосконалення вчителя. 8. Розрив між «планом» та «реальністю»: дидактична гнучкість. 9. Якість зворотного зв'язку та «емоційний інтелект» уроку. 10. Саморефлексія як інструмент профілактики вигорання.	4	-
	Усього годин	40	12

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇХ ВИКОНАННЯ

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни Основи дидактики включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді доповідей, презентацій.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма

1	Тема 1. Дидактика як теорія освіти і навчання в цифрову епоху 1. Дидактика в цифрову епоху: предмет, завдання та категорії дидактики в контексті навчання програмування. 2. Трансформація об'єкта та предмета дидактики в умовах тотальної цифровізації освіти. 3. Дидактичний трикутник у програмуванні: взаємодія «Вчитель – Учень – Програмне середовище». 4. Еволюція категорій дидактики: від класичних «знань, умінь, навичок» до «цифрових компетентностей». 5. Етичні та дидактичні виклики: проблема академічної доброчесності при використанні готових рішень з мережі. Творче завдання Завдання спрямовані на переосмислення класичних категорій дидактики (викладання, навчання, зміст, методи) крізь призму цифрової трансформації освіти, що дозволяє майбутньому вчителю проектувати навчальний процес як високотехнологічну екосистему, яка відповідає Закону України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства» та вимогам Цифрової компетентності вчителя, де об'єктом пізнання стає не лише синтаксис мов, а й алгоритмічна логіка взаємодії людини з інтелектуальними системами. 1. Проєкт «Дидактичний реверс-інжиніринг» <u>Завдання:</u> Оберіть популярний мобільний додаток для самостійного вивчення програмування (наприклад, <i>SoloLearn</i>, <i>Grasshopper</i> або <i>Mimo</i>). Проаналізуйте його «дидактичне ядро»: • Як у додатку реалізовано категорію «викладання» (через які інструменти подається контент)? • Які завдання дидактики вирішує цей застосунок краще, ніж традиційний підручник? • Результат: Складіть «Маніфест ідеального освітнього застосунку» з 5 пунктів, базуючись на виявлених перевагах та недоліках. 2. Кейс «Дидактичний трикутник 2.0» <u>Завдання:</u> Класичний дидактичний трикутник складається з вершин: <i>Вчитель — Учень — Зміст</i>. У цифрову епоху з'являється четвертий агент — Штучний інтелект (AI).	10	14
---	--	----	----

• Намалюйте нову схему взаємодії («Дидактичний квадрат»). • Опишіть нові ролі: як змінюється категорія «учіння», якщо ІІІ може миттєво згенерувати код? • <u>Результат</u>: Напишіть короткий діалог між Вчителем, Учнем та ІІІ-помічником, де вони спільно вирішують проблему «вічного циклу» в коді, розподіляючи дидактичні ролі. 3. Створення «Візуальної карти категорій» <u>Завдання</u>: Використовуючи інструменти інтерактивного дизайну (Canva, Miro або Figma), створіть інфографіку «Дидактика програмування: від А до Я». • Візуалізуйте основні категорії (знання, вміння, навички) у вигляді компонентів комп'ютерної системи (наприклад: Знання = База даних, Навички = Алгоритми в дії, Виховання = User Agreement). • <u>Результат</u>: Плакат-інфографіка, що пояснює батькам учнів, чому вивчення коду — це не просто «натискання клавіш», а повноцінний освітній процес. • 4. Дидактична дуель «Метод vs Технологія» <u>Завдання</u>: Розділіть аркуш на дві частини. З одного боку опишіть класичний метод навчання (наприклад, пояснювально-ілюстративний). З іншого — його цифрову трансформацію (наприклад, інтерактивний відеоурок з вбудованим IDE). • Аргументуйте: чи змінюється предмет дидактики, коли «ілюстрація» стає динамічним симулятором? • <u>Результат</u>: Порівняльна таблиця-комікс, що демонструє еволюцію вчителя інформатики від 1990-х до 2026 року. 5. Розробка «Smart-завдання» на межі дисциплін <u>Завдання</u>: Дидактика цифрової епохи вимагає прагматичності змісту. Сконструйте одне навчальне завдання з програмування, яке б одночасно вирішувало три завдання дидактики: 1. Освітнє: Засвоєння конструкції if-else. 2. Виховне: Формування культури поведінки в соцмережах (кібербулінг). 3. Розвивальне: Розвиток емпатії або критичного мислення. • <u>Результат</u>: Картка-завдання «Напиши чат-бота — цифрового етичного радника».		
---	--	--

2	Тема 2. Процес навчання як цілісна система. 1. Психолого-дидактичні основи навчання інформатики: формування алгоритмічного мислення в учнів різних вікових груп. 2. Когнітивні особливості формування алгоритмічного мислення в учнів початкової школи (період конкретних операцій за Піаже). 3. Сенситивні періоди для переходу від візуально-блочного (Scratch) до текстового (Python) програмування. 4. Розвиток абстрактного мислення під час вивчення об'єктно-орієнтованої парадигми в підлітковому віці. 5. Психологія «страху перед помилкою» в коді та методи дидактичної підтримки учня. Творче завдання Завдання спрямовані на опанування методик адаптації складних логічних конструкцій до вікових когнітивних особливостей учнів (згідно з теоріями Ж. Піаже та Л. Виготського), що забезпечує реалізацію принципу наступності між початковою, базовою та старшою школою відповідно до вимог Державного стандарту, а також на вироблення вміння проєктувати завдання, що розвивають операційні компоненти мислення (аналіз, синтез, абстрагування) через візуальне, блочне та текстове програмування 1. <i>Проект «Алгоритми без екрана» (CS Unplugged для молодшої школи)</i> Контекст: У молодшому шкільному віці (6–9 років) переважає наочно-образне мислення. Дитині важливо «помацати» алгоритм, перш ніж писати його в коді. Завдання: Розробити настільну гру або рухливий квест «Живий робот», який навчає базовим алгоритмічним конструкціям (лінійність, цикл, розгалуження) без використання комп'ютера. • Вимоги: ◦ Створити набір фізичних карток-команд (вперед, ліворуч, стрибок, повтори 3 рази). ◦ Прописати сюжет (наприклад, «Допоможи бджілці дістатися квітки, оминаючи павутиння»). ◦ Обґрунтувати, як ця активність розвиває вміння декомпонувати велику задачу на маленькі кроки. • Результат: Методичний опис гри з фотографіями або ескізами карток та полем.	10	14
---	--	----	----

	2. Кейс «Переклад зі студентської на дитячу» (Дидактична адаптація) Контекст: Для учнів середньої ланки (10–13 років) характерний перехід до абстрактного мислення, але їм все ще потрібні яскраві метафори для розуміння складних структур. Завдання: Обрати складне алгоритмічне поняття (наприклад, «Цикл з умовою (while)» або «Рекурсія») і пояснити його трьом різним аудиторіям за допомогою метафор, не використовуючи технічну термінологію. • Цільові групи: 1. Першокласники (пояснення через казку або ігрову дію). 2. П'ятикласники (через побутовий приклад або спортивну вправу). 3. Одинадятикласники-гуманітарії (через соціальну ситуацію або літературний сюжет). • Результат: Порівняльна таблиця «Поняття — Метафора — Психологічне обґрунтування вибору». 3. Дидактична лабораторія «Пастка для алгоритміста» (Аналіз помилок) Контекст: У підлітковому віці (14–16 років) важливо розвивати критичне та аналітичне мислення. Найкращий спосіб це зробити — навчити аналізувати чужі та власні помилки. Завдання: Створити «Дидактичний посібник шкідливих алгоритмів». Потрібно написати три короткі фрагменти коду (наприклад, на Python або Scratch), які містять логічні (не синтаксичні!) помилки, що призводять до неочікуваних результатів. • Вимоги: ○ Помилка 1: Призводить до вічного циклу. ○ Помилка 2: Призводить до того, що умова ніколи не виконується. ○ Помилка 3: Дає неправильний результат через порушення пріоритетності дій. ○ Додатково: Скласти чек-лист для учня «5 запитань до свого алгоритму», який допоможе їм самостійно знаходити ці помилки. • Результат: Картки із завданнями «Знайди баг» та коротке есе про те, чому дидактично корисніше дати учню зламаний алгоритм, ніж ідеально правильний.		
--	--	--	--

3	Тема 3. Закономірності та принципи навчання в ІТ-освіті 1. Зміст ІТ-освіти: аналіз модельних навчальних програм з інформатики та вибір стеків технологій для школи. 2. Дидактичні критерії вибору першої мови програмування для шкільного курсу (порівняльний аналіз Python, JavaScript, C++). 3. Структура модельних програм НУШ: баланс між теоретичною інформатикою та прикладним програмуванням. 4. Проблема актуальності змісту: методичне оновлення навчального матеріалу відповідно до темпів розвитку ІТ-індустрії. 5. Варіативні складники змісту: дидактичні засади впровадження курсів за вибором (Cybersecurity, GameDev, Data Science). Творче завдання Завдання спрямовані на розвиток аналітичних навичок проектування змісту навчання, що базуються на критичному аналізі модельних навчальних програм та їх відповідності Державному стандарту базової середньої освіти, а також на вироблення здатності дидактично обґрунтовано обирати актуальні стеки технологій та інструментарій розробки, реалізуючи право вчителя на академічну свободу та автономію у виборі засобів навчання (згідно зі ст. 54 Закону України «Про освіту») 1. <i>Творча майстерня «Конструктор навчального стеку»</i> <u>Контекст:</u> Державний стандарт визначає <i>результати</i> навчання (що учень має вміти), але не обмежує вчителя у виборі конкретних інструментів (мов програмування, софту). <u>Завдання:</u> Спроектувати «Ідеальний технологічний пакет» для вивчення програмування у 7–9 класах на основі однієї з чинних модельних програм. • <u>Вимоги:</u> ◦ Вибрати базову мову програмування та обґрунтувати її дидактичну доцільність (наприклад, чому Python, а не C++). ◦ Підібрати допоміжні інструменти (IDE, системи контролю версій, візуалізатори). ◦ Скласти «Матрицю відповідності»: показати, як обраний стек технологій дозволяє досягти конкретних очікуваних результатів, прописаних у Державному стандарті.	10	16
---	--	----	----

• <u>Результат</u>: Презентація-захист технологічного стеку «School IT Stack 2026». 2. <i>Дидактична експертиза «Програма vs Реальність»</i> <u>Контекст</u>: Програми оновлюються раз на кілька років, а бібліотеки та фреймворки — щомісяця. Вчитель має вміти адаптувати контент, не порушуючи законодавчу базу. <u>Завдання</u>: Провести «краш-тест» одного модуля чинної навчальної програми (наприклад, «Веб-технології» або «Базис даних»). • <u>Вимоги</u>: ○ Знайти в програмі теми, які за останні 2-3 роки стали неактуальними (наприклад, застарілі теги HTML чи формати файлів). ○ Запропонувати сучасну альтернативу, яка б відповідала змістовій лінії програми. ○ Підготувати коротку пояснювальну записку для адміністрації школи, чому така заміна є методично виправданою та законною (посилання на автономію вчителя згідно із Законом «Про освіту»). • <u>Результат</u>: Проект оновленого тематичного планування з коментарями. 3. <i>Аналітичний батл «Лінійна / Концентрична модель»</i> <u>Контекст</u>: Побудова змісту ІТ-освіти може бути лінійною (вчимо теми послідовно один раз) або концентричною (повертаємося до тем кожного року, поглиблюючи їх). <u>Завдання</u>: Створити порівняльну інфографіку або інтерактивну карту змісту для вивчення теми «Алгоритмізація та програмування» з 5 по 11 клас за двома різними підходами. • <u>Вимоги</u>: ○ Візуалізувати шлях учня: які поняття додаються на кожному етапі («концентрі»). ○ Визначити критичні точки «перевантаження» змісту (де програма стає занадто складною для віку учня). ○ Висловити аргументовану позицію: яка модель побудови змісту є ефективнішою для формування навичок професійного програмування. • <u>Результат</u>: Інфографіка-порівняння (наприклад, у Miro або Canva) та коротке есе-обґрунтування.		
--	--	--

4	Тема 4. Зміст освіти та державні стандарти навчання інформатики 1. Закономірності та принципи навчання: реалізація принципів науковості та наочності при візуалізації абстрактних структур даних. 2. Принцип науковості: як коректно адаптувати складні алгоритми (сортування, пошук) для шкільного рівня. 3. Когнітивна теорія мультимедійного навчання (Р. Майєр) при візуалізації структур даних. 4. Дидактичні можливості статичної та динамічної наочності у викладанні архітектури комп'ютера. 5. Принцип міцності знань: роль рефакторингу та повторного використання коду в закріпленні навичок. Творче завдання Завдання спрямовані на розвиток методичної майстерності у трансформації складних теоретичних концепцій програмування у візуальні дидактичні образи, що забезпечує дотримання принципу науковості (згідно з вимогами Державного стандарту щодо точності термінології) та принципу наочності, а також сприяє запобіганню когнітивного перевантаження учнів при роботі з абстракціями, відповідно до психолого-педагогічних вимог щодо цифровізації змісту освіти. <i>Завдання 1. Проєктування динамічної моделі «Абстракція vs Реальність»</i> Мета: Навчитися реалізовувати принцип наочності через створення інтерактивних візуалізацій, що не суперечать принципу науковості. <u>Зміст завдання:</u> Оберіть одну складну структуру даних (наприклад, <i>бінарне дерево пошуку</i> або <i>зв'язний список</i>). Розробіть сценарій інтерактивної візуалізації для пояснення цієї теми учням 9-го класу. • Теоретична частина: Визначте 3 ключові наукові властивості обраної структури, які обов'язково мають бути відображені (наприклад, для дерева — ієрархічність, наявність кореня, принцип розгалуження). • <i>Результат:</i> 1) Створіть прототип візуалізації (це може бути набір анімованих слайдів, посилання на створену модель у <i>Scratch</i> або використання інструменту <i>Python Tutor</i>). 2) Дидактичний аналіз: Обґрунтуйте, як ваша наочність допомагає уникнути «наївних уявлень» та підтримує наукову точність визначень.	10	16
---	--	----	----

	<i>Завдання 2. Дидактична експертиза візуальних образів</i> Мета: Розвиток критичного мислення щодо використання метафор та ілюстрацій у підручниках з програмування. <u>Зміст завдання:</u> Знайдіть у відкритих джерелах (підручники, онлайн-курси, YouTube) 3 приклади візуалізації теми «Стек та Черга». - Аналітична частина: Проаналізуйте кожен приклад за критеріями: - Чи не спотворює метафора (наприклад, «стопка тарілок» для стека) наукову сутність операцій LIFO та FIFO? - Чи відповідає рівень деталізації візуалізації принципу доступності для певної вікової групи? <i>Результат:</i> Запропонуйте власну «удосконаленну» візуалізацію, яка виправляє виявлені недоліки (наприклад, додайте візуальне відображення показчиків Top або Head/Tail, щоб наочність стала більш науковою). <i>Завдання 3. Лабораторія «Когнітивна візуалізація коду»</i> Мета: Навчитися використовувати інструменти автоматичної візуалізації для реалізації принципу свідомості та активності учнів. <u>Зміст завдання:</u> Підготуйте фрагмент практичної роботи для теми «Рекурсія на прикладі обчислення факторіалу або чисел Фібоначчі». - Практична частина: Використовуючи сервіс візуалізації виконання коду (наприклад, cscircles.pyschool.net або pythontutor.com), складіть покрокову інструкцію для учня. - Методична частина: Сформулюйте 5 контрольних запитань, які змушують учня аналізувати «стек викликів» на екрані (наприклад: «На якому кроці візуалізації змінна <i>n</i> набуває значення 0? Що відбувається з пам'яттю в цей момент?»). - Рефлексія: Поясніть, як використання таких інструментів забезпечує перехід від наочного сприйняття до глибокого наукового розуміння алгоритму.		
--	--	--	--

5	Тема 5. Методи навчання: від репродуктивних до дослідницьких 1. Методи навчання в ІТ: від репродуктивних методів до парного програмування та методу «Peer-to-peer». 2. Методика «Pair Programming» (парне програмування): дидактичні переваги та сценарії реалізації в класі. 3. Метод «Peer-to-peer» (рівний-рівному): організація взаємонавчання під час групових ІТ-проектів. 4. Репродуктивне навчання: коли використання методу «слідуй за вчителем» (Live Coding) є виправданим. 5. Дослідницькі методи: використання технік Reverse Engineering (зворотного проектування) для аналізу готового коду. Творче завдання Завдання спрямовані на опанування інструментарію інтерактивного навчання та командної взаємодії, що відповідає вимогам Професійного стандарту вчителя щодо формування соціальної та громадянської компетентностей учнів, а також положенням Державного стандарту базової середньої освіти в частині розвитку навичок комунікації, спільної розробки складних цифрових продуктів та впровадження методик взаємонавчання (Peer-to-peer) як засобу забезпечення активної позиції учня в освітньому процесі. 1. <i>Методичний конструктор «Сходінки майстерності»</i> Контекст: Навчання програмуванню — це шлях від копіювання коду за вчителем до створення власних систем. Вчитель має вміти комбінувати методи для поступового зростання учня. <u>Завдання:</u> Розробити дидактичний план вивчення теми «Функції в Python (або C++)», використовуючи три різні рівні методів. • Рівень 1 (Репродуктивний): Створити вправу «Live Coding» (слідуй за вчителем), де учні відтворюють базову структуру функції. • Рівень 2 (Частково-пошуковий): Розробити завдання на «рефакторинг», де учням дається готовий лінійний код, який вони мають самостійно перетворити на набір функцій. • Рівень 3 (Дослідницький): Сформулювати міні-проект для парного програмування, де одна дитина виступає «штурманом» (проектує логіку), а інша — «водієм» (пише код).	10	16
---	---	----	----

	• <u>Результат:</u> Порівняльна таблиця активності вчителя та учнів на кожному етапі. 2. <i>Сценарій дидактичної гри «Peer-to-Peer Code Review»</i> Контекст: Метод «рівний-рівному» (P2P) — один із найефективніших в ІТ, оскільки він розвиває навички читання чужого коду та конструктивної критики. <u>Завдання:</u> Розробити регламент і робочі матеріали для проведення уроку-взаємоперевірки (Code Review) для учнів 9-10 класів. • Вимоги до завдання: 1. Підготувати чек-лист для учня-рецензента (на що звертати увагу: назви змінних, відступи, коментарі, працездатність). 2. Сформулювати «правила етичної критики» для учнів (як сказати про помилку, не образивши однокласника). 3. Описати систему дидактичного оцінювання: як вчителю оцінити не тільки автора коду, а й якість рецензії, наданої «піром». • <u>Результат:</u> Пакет інструкцій «Peer-Review інструментарій для вчителя». 3. <i>Творча рефлексія «Методична інверсія»</i> Контекст: Іноді найкращий спосіб навчити — це поміняти ролі або змодельовати ситуацію, де традиційний метод не працює. <u>Завдання:</u> Створити відеовізитку або інтерактивний плакат (у Canva/Genially), що демонструє переваги активних методів над догматичними. • Зміст: ◦ Показати «анти-приклад»: як виглядає нудне репродуктивне навчання програмуванню (читання підручника вголос). ◦ Протиставити йому метод «Евристичної бесіди» або «Навчання через відкриття» (Inquiry-based learning). ◦ Обґрунтувати, чому для підготовки майбутніх програмістів методи P2P та Agile-ігри є більш значущими, ніж механічне зазубрювання синтаксису. • <u>Результат:</u> Мультимедійний продукт «Чому програмуванню не можна навчити лекцією?».		
6	Тема 6. Інноваційні технології навчання інформатики 1. Проблемне навчання на уроках інформатики: дидактика дебагінгу (debugging) та розв'язання олімпіадних задач.	10	16

	2. Методика «Debug-First»: навчання через пошук та виправлення помилок у навмисно пошкодженому коді. 3. Етапи розв'язання олімпіадних задач з точки зору теорії проблемного навчання (аналіз, формалізація, алгоритмізація). 4. Розвиток критичного мислення через порівняння ефективності різних алгоритмів (Big O notation для школи). 5. Метод евристичних запитань під час консультації учнів над складними програмними проєктами. Творче завдання Завдання спрямовані на розвиток методичної компетентності вчителя щодо створення проблемних ситуацій, які стимулюють аналітичне мислення учнів, та впровадження технік керованого пошуку помилок у межах дотримання принципів академічної доброчесності (згідно зі ст. 42 Закону України «Про освіту») та вимог Державного стандарту щодо формування здатності учнів критично оцінювати та вдосконалювати власні програмні рішення. <i>1. Методичний конструктор «Дидактична пастка»</i> Контекст: Навмисне внесення помилок у код — це потужний метод проблемного навчання. Вчитель має вміти створювати такі "пастки", які б підштовхували учня до глибокого розуміння логіки алгоритму. <u>Завдання:</u> Розробити набір із 3-х дидактичних карток до теми «Цикли з умовами». • Картка №1 «Синтаксичний лабіринт»: Код містить дрібні помилки синтаксису, які легко знайти компілятору, але важливо побачити оку. • Картка №2 «Логічна прірва»: Код успішно запускається, але видає неправильний результат (наприклад, нескінченний цикл або помилка "на одиницю" — <i>off-by-one error</i>). • Картка №3 «Ефективний вибір»: Код працює правильно, але він катастрофічно неоптимальний (наприклад, $O(n^2)$ замість $O(n)$). Учень має "відбачити" не працездатність, а швидкість. • <u>Результат:</u> Картки та методичні вказівки для вчителя: які запитання ставити учневі, щоб він сам знайшов проблему. <i>2. Кейс-стаді «Анатомія олімпіадної задачі»</i>		
--	--	--	--

	Контекст: Олімпіадні задачі часто здаються учням нездоланими. Дидактика проблемного навчання пропонує метод декомпозиції та поетапного відкриття. <u>Завдання:</u> Обрати одну олімпіадну задачу середнього рівня складності (наприклад, з платформи <i>e-olymp</i> або <i>LeetCode</i>). - Етап декомпозиції: Розбити розв'язання задачі на 3 підпроблеми (наприклад: 1. Зчитування та структурування даних; 2. Побудова математичної моделі; 3. Реалізація та оптимізація). - Етап "Scaffolding" (Підтримка): Сформулювати 3 підказки для учнів. Кожна наступна підказка має бути більш конкретною, ніж попередня, але не давати готового коду. <u>Результат:</u> Сценарій розбору задачі за методом "навчання через відкриття". 3. <i>Творчий проєкт «Щоденник дебаггера» (Інтерактивний гайд)</i> Контекст: Дебаггінг — це не просто виправлення коду, це певна культура мислення та використання інструментів. <u>Завдання:</u> Створити мультимедійну пам'ятку для учнів «Мистецтво полювання на багів». - Зміст: - Візуалізація методів: пояснити методи "гумової качечки", "трасування вручну" та "ділення коду навпіл" (бінарний пошук помилки). - Інструкція до інструментів: як використовувати <i>Breakpoints</i> та <i>Watch variables</i> у сучасних IDE. - Психологічний аспект: поради, як зберігати спокій, коли програма не працює, і як розвинути "детективний азарт". <u>Результат:</u> Лонгрід, інфографіка або коротке відео, яке вчитель може використовувати як вступ до теми.		
7	Тема 7. Форми організації навчання у комп'ютерному класі - Форми організації навчання: традиційний урок VS хакатон, воркшоп та лабораторна робота. - Дидактичний потенціал шкільного Хакатону: організація інтенсивної командної розробки продукту. - Специфіка Воркшопу (Workshop): як організувати швидке оволодіння новою бібліотекою чи фреймворком. - Трансформація кабінету інформатики: від традиційного класу до гнучкого IT-хабу (MakerSpace).	10	16

5. Лабораторна робота в програмуванні: структура інструктажу та критерії успішності виконання. Творче завдання Завдання спрямовані на опанування навичок диференціації та гнучкого моделювання форм освітньої діяльності, що дозволяють вчителю ефективно реалізувати діяльнісний підхід Нової української школи (НУШ) та принципи педагогічної автономії (згідно зі ст. 54 Закону України «Про освіту»), балансуючи між академічними вимогами та інтенсивною командною розробкою ІТ-продуктів у межах безпечного освітнього середовища (відповідно до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти). 1. <i>Дидактичний батл «Урок чи Хакатон: Обираємо формат»</i> Контекст: Не кожен тему можна викласти у форматі хакатону, і не кожен урок дозволяє створити реальний продукт. Вчитель має бачити дидактичну доцільність кожної форми. <u>Завдання:</u> Оберіть одну велику тему з програмування (наприклад, «Розробка вебсайту на HTML/CSS» або «Створення Telegram-бота»). Складіть дві альтернативні дорожні карти вивчення цієї теми: • Варіант А (Традиційний): Серія з 4-х уроків (вивчення теорії, тренувальні вправи, контрольна робота). • Варіант Б (Інноваційний): Короткий вступний воркшоп + 6-годинний міні-хакатон. • Аналітична частина: Порівняйте ці формати за критеріями: обсяг засвоєних теоретичних знань, якість практичного продукту та рівень емоційного залучення учнів. • <u>Результат:</u> Порівняльна таблиця-обґрунтування «Ефективність форматів для теми Х». 2. <i>Проектування «Workshop-сценарію» для шкільної ІТ-студії</i> Контекст: Воркшоп передбачає інтенсивне навчання під керівництвом майстра, де теорія подається порційно і відразу впроваджується в дію. <u>Завдання:</u> Розробити детальний план 90-хвилинного воркшопу на тему «Перші кроки в GameDev: створюємо гру на PyGame (або Scratch)». • Вимоги до структури: 1. Micro-teaching: Як подати теорію за 10 хвилин?		
--	--	--

	2. Scaffolding: Підготувати «скелет» коду, який учні будуть доповнювати. 3. Етап «Майстер-класу»: Описати послідовність дій, які учні повторюють за вчителем синхронно. 4. Творчий блок: Сформулювати 3 варіанти «фіч» (додаткових функцій), які учні мають додати до гри самостійно наприкінці заняття. • <u>Результат</u>: Технологічна карта воркшопу з додатками (заготовки коду, чек-листи). 3. <i>Творча робота 2.0: «Дидактичний дизайн інструкції»</i> Контекст: Традиційні лабораторні роботи часто перетворюються на механічне копіювання тексту з методички. Сучасна лабораторна має стимулювати мислення. Завдання: Переробити стандартну лабораторну практичну роботу (наприклад, «Робота з масивами») у формат «Дослідницької лабораторії». • Творчий підхід: ◦ Замість покрокової інструкції «напишіть цей код», дайте завдання «дослідіть, як зміниться швидкість сортування при збільшенні масиву в 100 разів». ◦ Додайте блок «Що пішло не так?»: фрагмент коду з помилкою, яку треба виправити, щоб завершити роботу. ◦ Включіть етап візуалізації результатів (побудова графіка або діаграми на основі отриманих даних). • <u>Результат</u>: Оновлений бланк лабораторної роботи, який спонукає учня до експерименту, а не простого відтворення.		
8	Тема 8. Дистанційне навчання та цифрові інструменти дидактики 1. Дистанційне та змішане навчання (Blended Learning): організація самостійної роботи учнів у LMS (Moodle, Google Classroom). 2. Проектування навчальної траєкторії в LMS: логіка розбиття курсу програмування на мікро-модулі. 3. Дидактичні інструменти підтримки самостійної роботи: використання інтерактивних відеоінструкцій та форумів. 4. Модель «Rotational Lab» (ротація станцій) у кабінеті інформатики при обмеженій кількості ПК. 5. Синхронна та асинхронна комунікація: як забезпечити ефективний фідбек у дистанційному режимі.	10	16

Творче завдання Завдання спрямовані на те, вироблення навички проєктування цілісного навчального середовища, яке відповідає державним вимогам щодо дистанційної освіти (зокрема, Наказу МОН №1115 «Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти»). 1. <i>Проект-модельовання «Цифровий кабінет за стандартом»</i> Контекст: Згідно із законодавством, дистанційне навчання має забезпечувати регулярну взаємодію (синхронний та асинхронний режими) та облік навчальних досягнень. <u>Завдання:</u> Створити структуру та наповнення одного тематичного модуля (наприклад, «Основи вебдизайну») у Google Classroom або Moodle, дотримуючись «дидактичного мінімуму». - Вимоги до структури: - Інформаційний блок: Відеоінструкція (власна або підібрана) + короткий конспект. - Діяльнісний блок: Практичне завдання з чіткими критеріями оцінювання, прикріпленими у системі. - Блок зворотного зв'язку: Створення посилання на синхронну зустріч (Meet/Zoom) та форуму/чату для асинхронних консультацій. - Контрольний блок: Автоматизований тест із налаштованим дедлайном та обмеженням часу. <u>Результат:</u> Скриншоти розгорнутого курсу або гостьовий доступ для викладача. 2. <i>Дидактичний конструктор «Ротація станцій у коді»</i> Контекст: Змішане навчання (Blended Learning) дозволяє ефективно використовувати обмежену кількість комп'ютерів у класі. Найпопулярніша модель — «Ротація станцій». <u>Завдання:</u> Розробити план-схему уроку інформатики для 8-го класу за моделлю «Ротація станцій». - Вимоги до станцій: - Станція «Робота з вчителем»: Пояснення складної логіки (наприклад, вкладені цикли). - Станція «Онлайн-навчання»: Самостійна робота в LMS (інтерактивна вправа на Stepik або Code.org). - Станція «Проектна група»: Командна робота над дебагінгом коду або створенням алгоритму на папері (CS Unplugged).		
---	--	--

	- Законодавчий аспект: Врахувати Санітарний регламент щодо безперервної роботи за екраном (не більше 20-25 хв для цієї вікової групи). <u>Результат:</u> Графічна схема уроку з описом завдань на кожній станції та таймінгом переміщення. 3. Аналітична записка «Академічна доброчесність у хмарі» Контекст: Стаття 42 Закону України «Про освіту» вимагає дотримання академічної доброчесності. У дистанційному навчанні програмування це стає викликом через легкість копіювання коду. <u>Завдання:</u> Розробити методичну інструкцію для вчителів «Як запобігти плагіату коду при дистанційному навчанні». - Творчий пошук: - Запропонувати 3 варіанти «завдань, що не списуються» (наприклад, індивідуалізація проєкту через додавання особистих даних або відеопояснення логіки свого коду учнем). - Описати процедуру захисту роботи в синхронному режимі (бліц-опитування за рядками коду). - Скласти пам'ятку для учнів про те, де проходить межа між «допомогою Stack Overflow» та «плагіатом». <u>Результат:</u> Текстовий документ або інтерактивний плакат для учнів та колег.		
9	Тема 9. Діагностика та оцінювання навчальних досягнень учнів - Методика оцінювання в програмуванні: критерії якості коду, автоматизоване тестування та формувальне оцінювання проєктів. - Автоматизоване тестування (Auto-grading): дидактичні переваги та обмеження використання платформ (напр. E-olymp, LeetCode). - Формувальне оцінювання: використання «карт прогресу» та комітів (GitHub) для відстеження росту учня. - Критеріальна матриця (Rubric): розробка параметрів оцінювання чистоти коду та архітектурних рішень. - Технологія Peer-assessment: залучення учнів до оцінювання робіт однокласників (Code Review). Творче завдання Завдання допоможуть опанувати сучасні підходи до оцінювання в ІТ-освіті, спираючись на Наказ МОН №1093	10	16

(щодо оцінювання результатів навчання учнів у НУШ) та критерії професійної оцінки програмного забезпечення. 1. <i>Проект «Створення критеріальної матриці (Rubric) для коду»</i> Контекст: Оцінювання в програмуванні не може обмежуватися лише результатом «працює/не працює». Згідно з концепцією НУШ, оцінювання має бути прозорим, а критерії — відомими учневі заздалегідь. <u>Завдання:</u> Розробити детальну рубрику для оцінювання підсумкового проекту (наприклад, «Гра на Python» або «Веб-сайт»). - Вимоги до розробки: Розділити оцінку на 4 рівні (Початковий, Середній, Достатній, Високий) за такими критеріями: - Функціональність: Чи виконує програма завдання? (Законодавча база: досягнення очікуваних результатів навчання). - Якість та архітектура коду: Назви змінних, відсутності дублювання (DRY), модульність. - Документування: Наявність коментарів та опис логіки. - Творчий підхід: Оригінальність алгоритмічних рішень. <u>Результат:</u> Таблиця-матриця оцінювання, готова до використання на уроці. 2. <i>Кейс-стаді «Дидактика автоматизованого тестування»</i> Контекст: У професійному програмуванні код перевіряють тести (Unit tests). У школі це реалізується через онлайн-платформи (E-olymp, LeetCode). Вчитель має розуміти, як результати тестів транслювати в оцінку за державним стандартом. <u>Завдання:</u> Створити методичний кейс «Від тестів до балів». - Зміст завдання: - Оберіть складну задачу з програмування та пропишіть для неї 5 тестових сценаріїв (наприклад: порожні вхідні дані, максимально великі числа, некоректні типи). - Обґрунтуйте: скільки балів отримає учень, якщо пройшло 3 з 5 тестів? Яку якісну характеристику ви надасте такій роботі згідно з формувальним оцінюванням?		
---	--	--

	- Запропонуйте інструкцію для учня: як інтерпретувати помилку «Wrong Answer» або «Time Limit Exceeded» для самостійного покращення коду. Результат: Картка завдання з описом тестів та шкалою перерахунку у шкільну оцінку. 3. <i>Лабораторія «Щоденник прогресу: Формувальне оцінювання»</i> Контекст: Формувальне оцінювання за законодавством спрямоване на відстеження вступу учня, а не на констатацію результату. У програмуванні це найкраще робити через ітерації та Code Review. Завдання: Розробити шаблон «Картки зворотного зв'язку» для тривалого навчального проєкту. - Складові творчого завдання: - Self-assessment блок: Запитання до учня («Що було найскладнішим в алгоритмі?», «Що я навчився робити самостійно?»). - Peer-assessment блок: Місце для відгуку однокласника про читабельність коду (Методика «Дві зірки і побажання»). - Teacher-feedback блок: Поради вчителя щодо оптимізації, а не просто виправлення помилок. Результат: Дизайн «Дидактичного трека прогресу» (у Google Sheets, Notion або у формі паперового буклета).		
10	Тема 10. Проєктування та самоаналіз діяльності вчителя інформатики - Педагогічний дизайн уроку інформатики: проєктування технологічної карти сучасного уроку з використанням ШІ-інструментів. - AI-driven Instructional Design: використання ШІ для генерації різнорівневих завдань та персоналізації контенту. - Проєктування технологічної карти уроку за моделлю ADDIE або ASSURE в умовах ІТ-освіти. - Дидактична експертиза ШІ-контенту: як вчителю верифікувати згенеровані алгоритми та пояснення. - Методика створення запитів (Prompt Engineering) для підготовки дидактичних матеріалів до уроку. Творче завдання Завдання спрямовані на оволодіння навичками педагогічного дизайну (Instructional Design) з використанням генеративного штучного інтелекту, спираючись на	10	16

Професійний стандарт вчителя та вимоги НУШ щодо цифровізації освітнього процесу. <u>1. Воркшоп-проект «AI-Co-pilot для вчителя: від ідеї до структури»</u> Контекст: Професійний стандарт вчителя передбачає здатність педагога використовувати цифрові технології для планування навчання. ШІ може стати асистентом, який допомагає подолати «страх чистого аркуша». <u>Завдання:</u> Створити технологічну карту уроку на тему «Алгоритми штучного інтелекту в нашому житті», використовуючи ШІ (ChatGPT, Claude або Gemini) як методичного консультанта. - Вимоги до процесу: - Сформулювати серію промптів (запитів) для ШІ: від визначення очікуваних результатів (згідно з Держстандартом) до генерації ідей для зацікавлення учнів (hook). - Проаналізувати відповіді ШІ та внести корективи: де ШІ запропонував занадто складні завдання, а де — порушив логіку дидактики. <u>Результат:</u> Портфоліо промптів та фінальна технологічна карта уроку, де чітко позначено блоки, розроблені спільно з ШІ. <u>2. Дидактична експертиза «ШІ-генерація навчальних матеріалів»</u> Контекст: Законодавство України (Закон «Про авторське право і суміжні права») та принципи академічної доброчесності вимагають від вчителя критичного ставлення до контенту, згенерованого не людиною. <u>Завдання:</u> Розробити дидактичне забезпечення до уроку програмування (тести, приклади коду, практична задача), згенероване ШІ, та провести його експертизу. - Складові творчого завдання: - Згенерувати за допомогою ШІ три варіанти коду до теми «Списки в Python» (правильний, з помилкою, неоптимальний). - Провести «Верифікацію якості»: перевірити код на працездатність та відповідність принципу доступності для школярів. - Розробити чек-лист «Етичне використання ШІ на уроці інформатики» для учнів, базуючись на принципах академічної доброчесності.		
--	--	--

- Результат: Пакет дидактичних матеріалів з поміткою «Verified by Teacher» та аналітичний коментар щодо ризиків використання ІІІ-коду. 3. Редизайн уроку за моделлю «Smart-планування» Контекст: Сучасний урок має бути гнучким. Використання ІІІ дозволяє вчителю за лічені хвилини адаптувати одну й ту саму технологічну карту під різні рівні класу (інклюзія, обдаровані учні, базовий рівень). <u>Завдання:</u> Взяти за основу класичний план-конспект уроку (наприклад, «Типи даних») і за допомогою ІІІ трансформувати його в індивідуалізовану технологічну карту. - Вимоги до редизайну: - Диференціація: ІІІ має згенерувати три варіанти практичних завдань до однієї теми (для візуалів, аудіалів та кінестетиків або за рівнями складності). - Таймінг-менеджмент: Використати ІІІ для оптимізації розподілу часу на уроці (враховуючи обов'язкові фізкультхвилинки згідно з Санітарним регламентом). - Інтерактивність: Запросити у ІІІ ідею для «цифрової рефлексії» наприкінці уроку (використання Mentimeter, Kahoot тощо). <u>Результат:</u> Гнучка технологічна карта (матриця), яка показує варіативність шляхів навчання для різних учнів в межах одного уроку.		
Усього годин	100	156

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

- Об'єктом дидактики як науки у контексті підготовки вчителя інформатики є:
 - А) Психологічні особливості підлітків під час гри в комп'ютерні ігри.
 - Б) Процес навчання, викладання та учіння як цілісна система.
 - В) Методика написання програмного коду мовою Python.
 - Г) Технічне обслуговування комп'ютерної техніки в школі.
- Який дидактичний принцип реалізується, коли вчитель використовує візуалізацію роботи алгоритму (наприклад, переміщення об'єктів у масиві) перед написанням коду?
 - А) Принцип науковості.
 - Б) Принцип наочності.
 - В) Принцип міцності знань.
 - Г) Принцип емоційності.

3. У моделі TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) домен "Pedagogical Knowledge" (PK) відповідає за:

- А) Знання синтаксису мов програмування та алгоритмів.
- Б) Вміння працювати з хмарними сервісами та LMS.
- В) Розуміння методів навчання, оцінювання та управління класом.
- Г) Знання історії розвитку обчислювальної техніки.

4. Виберіть приклад формувального оцінювання на уроці інформатики:

- А) Семестрова контрольна робота на 45 хвилин.
- Б) Виставлення тематичної оцінки в журнал.
- В) Peer-review (взаємоперевірка коду) учнями з наданням порад щодо виправлення помилок.
- Г) Захист курсового проєкту в кінці року.

5. Згідно з когнітивною теорією мультимедійного навчання (Р. Майєр), "ефект надмірності" виникає, коли:

- А) Учень отримує інформацію лише через один канал (наприклад, тільки слухає).
- Б) Один і той самий текст одночасно виводиться на екран, читається вголос і супроводжується складною анімацією.
- В) Студент самостійно шукає інформацію в інтернеті.
- Г) Використовується лише чорно-білий текст без картинок.

6. Який метод навчання є найбільш ефективним для формування навичок командної розробки ПЗ (Soft Skills)?

- А) Пояснювально-ілюстративний (лекція).
- Б) Репродуктивний (копіювання коду з дошки).
- В) Метод проєктів (командна реалізація стартапу).
- Г) Метод вправ (розв'язування однотипних задач).

7. У чому полягає дидактична суть технології "Перевернутий клас" (Flipped Classroom)?

- А) Вчитель і учень міняються місцями в класі.
- Б) Теоретичний матеріал вивчається вдома (відео/LMS), а практика та дискусії відбуваються в класі.
- В) Весь урок проводиться стоячи для кращої концентрації.
- Г) Учні самі вигадують собі оцінки в кінці уроку.

8. Застосування принципу "Спірального навчання" в ІТ-освіті передбачає:

- А) Вивчення теми один раз і назавжди.
- Б) Повернення до ключових понять (наприклад, змінні) на кожному новому етапі навчання з поступовим ускладненням.
- В) Вивчення тем у довільному порядку залежно від настрою класу.
- Г) Використання кругових діаграм для оцінювання знань.

9. Яка складова Універсального дизайну в освіті (UDL) реалізується, коли вчитель дозволяє учням здати роботу у вигляді коду, відеопрезентації або текстового звіту?

- А) Множинні засоби представлення інформації.
- Б) Множинні засоби дії та вираження.

- В) Множинні засоби залучення (мотивації).
- Г) Жодна з перерахованих.

10. Етап "Рефлексія" за циклом Гіббса, що називається "План дій" (Action Plan), відповідає на питання:

- А) Що я відчував під час уроку?
- Б) Що саме відбулося?
- В) Якщо така ситуація повториться, що я зроблю інакше?
- Г) Чому все пішло не за планом?

Ключі до тестів:

1-Б, 2-Б, 3-В, 4-В, 5-Б, 6-В, 7-Б, 8-Б, 9-Б, 10-В.

ПРИКЛАДИ ПЕДАГОГІЧНИХ КЕЙСІВ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

Для дисципліни «**Основи дидактики**» педагогічні кейси зосереджені на процесі навчання: як подати матеріал, як організувати пізнавальну діяльність та як об'єктивно оцінити результат. Для майбутнього вчителя інформатики це особливо важливо через високу швидкість оновлення технологій.

Кейс №1. «Когнітивне перевантаження та принцип доступності»

Ситуація: Ви підготували надзвичайно сучасний урок про «Об'єктно-орієнтоване програмування» для 8-го класу. Ви створили яскраву презентацію на 40 слайдів, де одночасно є текст, складні схеми класів, анімація коду та фонові музика для настрою. Під кінець пояснення ви помічаєте, що учні виглядають розгубленими, а один із них каже: «Я взагалі перестав розуміти, на що дивитися — на код чи на схему, ви все пояснюєте одночасно».

Дидактична проблема: Порушення принципів доступності та наочності. Когнітивне перевантаження учнів через неправильний дидактичний дизайн.

Запитання для аналізу:

1. Які саме помилки у представленні інформації (згідно з теорією мультимедійного навчання Р. Майєра) допущено вчителем?
2. Як перепроєктувати цей етап уроку, використовуючи принцип «мінімальної дії» та сегментації?
3. Як вчителю перевірити рівень розуміння матеріалу «тут і зараз», не продовжуючи пояснення?

Кейс №2. «Пасивність при активних методах»

Ситуація: Ви вирішили провести урок у форматі «Перевернутого класу». Заздалегідь надіслали учням 7-го класу в Google Classroom коротке відео про «Цикли в Python» та інтерактивний квіз. Коли ви прийшли на урок, щоб почати практичну роботу над мініпроектом, з'ясувалося, що відео подивилися лише 3 учні з 25. Учні кажуть: «Ми не зрозуміли, що це треба було робити обов'язково», або «Нам було нудно дивитися це вдома».

Дидактична проблема: Невдача у реалізації активного методу навчання. Відсутність мотивації та зворотного зв'язку на асинхронному етапі.

Запитання для аналізу:

1. Якої дидактичної помилки припустився вчитель на етапі підготовки до уроку?
2. Як змінити структуру дистанційного завдання, щоб підвищити рівень залученості учнів (принципи UDL)?
3. Що робити вчителю в ці 45 хвилин уроку, якщо план «практичної роботи» зірвано через непідготовленість класу?

Кейс №3. «Суб'єктивність та критеріальне оцінювання»

Ситуація: Учні 9-го класу здають фінальні проекти — сайти на HTML/CSS. Учень А здав технічно ідеальний сайт, але з примітивним дизайном. Учень Б створив візуально приголомшливий ресурс, але з помилками в коді, які виправляв за допомогою онлайн-конструктора. Ви ставите учню А вищий бал за технічну грамотність. Учень Б обурений: «Мій сайт виглядає як професійний продукт, а у нього — як з 90-х! Чому ви оцінюєте тільки код, а не результат для користувача?».

Дидактична проблема: Відсутність прозорих критеріїв оцінювання (рубрик). Конфлікт між технічною та творчою складовими предмету.

Запитання для аналізу:

1. Як розробити аналітичну рубрику оцінювання (Matrix), яка б збалансувала дизайн та технічну частину?
2. Яку роль у цій ситуації мало б відіграти формувальне оцінювання на етапі розробки проекту?
3. Як аргументувати оцінку учневі, спираючись на дидактичний принцип науковості та систематичності?

Кейс №4. «Диференціація в дії»

Ситуація: У вашому класі є «зірка програмування», яка виконує всі вправи за 10 хвилин і починає грати в ігри, відволікаючи інших. Водночас у класі є троє учнів, які досі не зрозуміли різницю між змінною та рядком. Коли ви намагаєтесь пояснити слабшим, «зірка» вигукує правильні відповіді, не даючи іншим подумати.

Дидактична проблема: Необхідність внутрішньопредметної диференціації. Порушення темпу уроку.

Запитання для аналізу:

1. Як змодельовати урок, щоб забезпечити «зону найближчого розвитку» для обох груп учнів одночасно?
2. Які типи завдань (від репродуктивних до творчих) варто підготувати для цього уроку?
3. Чи доцільно залучити «зірку» як асистента (метод Peer-teaching), і які дидактичні ризики це несе?

Творче завдання:

Оберіть один із кейсів та запропонуйте *дидактичне рішення* у формі таблиці:

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Дидактика як наука про навчання: предмет, завдання та її значення для вчителя інформатики.
2. Основні категорії дидактики: освіта, навчання, викладання, учіння, знання, вміння, навички.
3. Процес навчання як цілісна система: компоненти (цільовий, стимулюючо-мотиваційний, змістовий, операційно-діяльнісний, контрольно-регулювальний, оцінно-результативний).
4. Взаємозв'язок викладання та учіння в умовах комп'ютеризованого навчання.
5. Реалізація освітньої, виховної та розвивальної функцій навчання при вивченні мов програмування.
6. Психолого-педагогічні особливості пізнавальної діяльності учнів під час роботи з цифровим контентом.
7. Закономірності навчання: зовнішні (соціальні) та внутрішні (педагогічні).
8. Принцип науковості та його реалізація через актуалізацію стеку технологій у шкільній програмі.
9. Принцип систематичності та послідовності: від візуального програмування (Scratch) до текстового (Python/C++).
10. Принцип наочності: використання мультимедіа, динамічних моделей алгоритмів та скринкастів.
11. Принцип доступності: дидактична обробка складних понять (ООП, рекурсія, бази даних) для учнів середньої школи.
12. Принцип свідомості й активності: способи залучення учнів до активного кодування та розв'язання логічних задач.
13. Принцип міцності знань та особливості тренувальних вправ у програмуванні.
14. Поняття змісту освіти та чинники його формування в галузі «Інформатика».
15. Аналіз Державного стандарту базової та повної середньої освіти щодо інформатичної галузі.
16. Класифікація методів навчання за джерелом знань та їх застосування в комп'ютерному класі.
17. Пояснювально-ілюстративний та репродуктивний методи: межі використання при вивченні софту.
18. Проблемне навчання: створення проблемних ситуацій через «баги» у коді та пошук їх розв'язання.

19. Евристичний та дослідницький методи у проєктній діяльності учнів.
20. Метод проєктів як провідна технологія реалізації програми «Інформатика та програмування».
21. Урок як основна форма організації навчання: вимоги, структура, типологія.
22. Специфіка уроку-практикуму та комбінованого уроку в кабінеті інформатики.
23. Дидактичні вимоги до використання засобів ІКТ та хмарних сервісів (Google Classroom, GitHub).
24. Технологія змішаного навчання (Blended Learning): моделі «Перевернутий клас» та «Ротація станцій».
25. Позакласна робота з інформатики: хакатони, олімпіади з програмування, гуртки робототехніки.
26. Дистанційне навчання: дидактичні виклики та інструменти взаємодії.
27. Контроль у навчанні: види (попередній, поточний, тематичний, підсумковий) та їх специфіка в ІТ.
28. Методи та цифрові інструменти перевірки результатів навчання (автоматизоване тестування, Code Review).
29. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з програмування (рівні: початковий, середній, достатній, високий).
30. Формувальне оцінювання: використання рефлексії та чек-листів для самоконтролю учнів.

ФОРМИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ

Види контролю	Складові оцінювання	
	Для екзамену	Для заліку
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача тощо.	50%	100%
підсумковий контроль	50%	

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; розв'язання практичних завдань, екзамен
--	--

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРДВИЩОЇ
ОСВІТИ ЗА НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ У МІЖНАРОДНОМУ
ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
(поточний контроль, підсумковий контроль, загальний результат
оцінювання)

ЕКЗАМЕН

<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми тарозкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми тарозкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
<i>Загальний результат оцінювання</i>			100

¹ Індивідуально-консультаційна робота викладача зі здобувачами

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **екзамен** (максимум 50 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 30 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 6;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переведу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 10- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2»- виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» -виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

ЗА ЕКЗАМЕН (максимум 50 балів)

Рівень знань оцінюється:

- від 40 до 50 балів - студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки;
- 30 до 40 балів - студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді;

- 20 - 30 балів - студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.
- 10 - 20 балів - володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- 0 10 балів - володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2»- виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» -виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

КРИТЕРІЇ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.
- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F		

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Академія, 2012. 616 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2015. 304 с.

3. Морзе Н. В. Методика навчання інформатики : посібник : у 3 ч. Київ : Навчальна книга, 2003–2004.

4. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник. Київ : Грамота, 2018. 448 с.

5. Спірін О. М. Теоретичні та методичні засади навчання програмування майбутніх учителів інформатики. — Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007.

6. Триус Ю. В. Комп'ютерно-орієнтовані методичні системи навчання математичних та інформатичних дисциплін. — Черкаси: Брама-Україна, 2005.

7. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2022. 456 с.

8. Єрмакова С.С. Іванова О. С. Конспект лекцій з дисципліни «Основи дидактики» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Інформатика та програмування», спеціальності А4.09 Середня освіта (Інформатика) денної та заочної форми навчання / С. С. Єрмакова , Іванова О. С.; [Електронне видання]. — О.: МГУ, 2025. — 94 с.

9. Єрмакова С.С. Іванова О. С. Навчально-методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи дидактики» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Інформатика та програмування», спеціальності А4.09 Середня освіта (Інформатика) денної та заочної форми навчання / С. С. Єрмакова , Іванова О. С.; [Електронне видання]. Одеса: МГУ, 2025. 45 с.

10. Єрмакова С.С. Іванова О. С. Конспект лекцій з дисципліни «Загальна педагогіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Інформатика та програмування», спеціальності А4.09 Середня освіта (Інформатика) денної та заочної форми навчання / С. С. Єрмакова , Іванова О. С.; [Електронне видання]. — О.: МГУ, 2025. — 104 с.

11. Єрмакова С.С. Іванова О. С. Навчально-методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Загальна педагогіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Інформатика та програмування», спеціальності А4.09 Середня освіта (Інформатика) денної та заочної форми навчання / С. С. Єрмакова , Іванова О. С.; [Електронне видання]. Одеса: МГУ, 2025. 41 с.

Допоміжна

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: Монографія. Київ: Атіка, 2008.

2. Гризун Л. Е. Дидактичні основи проектування сучасних комп'ютерних навчальних програм. Харків: ХНПУ, 2014.

3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. — К.: Академвидав, 2015.

4. Морзе Н. В., Барна О. В., Вембер В. П. Формувальне оцінювання: від теорії до практики. Київ: Морзе, 2021.

5. Семеріков С. О. Фундаменталізація навчання інформатичних дисциплін у вищій школі: Монографія. Кривий Ріг: Мінерал, 2009.

Нормативно-правові акти:

1. Закон України Про повну загальну середню освіту. (Зі змінами, внесеними згідно з Законом № 4265-IX від 15.06.2025). Офіційний портал Верховної Ради України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
2. Державний стандарт базової середньої освіти (Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року). Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti>.
3. Типові освітні програми. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/tipovi-osvitni-programi-2>.
4. Навчальні програми на основі модельних. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-prohramy-na-osnovi-modelnykh>.
5. Інформатика в школі : наук.-метод. журн. Харків : Видавнича група «Основа». URL: journal.osnova.com.ua
6. Інформаційні технології і засоби навчання : електрон. наук. фахове вид. / Ін-т цифровізації освіти НАПН України. URL: <https://journal.iitta.gov.ua>
7. Нова українська школа : сайт. URL: <https://nus.org.ua>
8. Coursera : освітня онлайн-платформа. URL: <https://www.coursera.org>
9. edX : освітня онлайн-платформа. URL: <https://www.edx.org>

Інформаційні ресурси

10. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. Режим доступу: https://mgu.edu.ua/science_library
11. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. Режим доступу: <https://library.pdpu.edu.ua>
12. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
13. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
14. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. Режим доступу: <http://odnb.odessa.ua/>